

Motion till riksdagen 2012/13:N300

av **Kent Persson m.fl. (V)**

100 procent förnybart

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Förnybar energi.....	3
4	Kärnkraften – inget alternativ	3
5	Det förnybara är ett av alternativen.....	4
5.1	Vindkraften	4
5.1.1	Havsbaserad vindkraft	5
5.1.2	Branschprogram.....	5
5.1.3	Vindkraftskooperativens skatteproblem	5
5.1.4	Andra skatteproblem inom vindkraftsområdet.....	6
5.1.5	Nettodebitering	6
5.1.6	Kommunalt veto	6
5.1.7	Bygdepeng	6
5.1.8	Flaskhalsar i näten	7
5.1.9	Tillståndsgivningen.....	7
6	Stöd till biogasproduktion.....	7

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om en kärnkraftsreaktoravveckling enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en höjning av elcertifikatssystemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till havsbaserad vindkraft.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett branschprogram för vindkraften.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vindkraftskooperativens skatteproblem.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning på skatteområdet för den förnybara energin.¹
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunalt veto.²
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bygdepeng.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingsplaner för elnäten.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsgivningen för nätkoncessioner.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biogasproduktion och metangasreducering.²

¹ Yrkandena 5 och 6 hänvisade till SkU.

² Yrkandena 7 och 11 hänvisade till MJU.

3 Förnybar energi

Under de senaste 35 åren har världens energianvändning mer än fördubblats och det är kol, olja och gas som dominerar energianvändningen. I både Europa och resten av världen kommer behovet av energi att öka. Energifrågan är också en av de avgörande ödesfrågorna för svensk ekonomi. Det kanske inte är så konstigt. Av hela industrisektorns investeringar stod energisektorn för 34 procent förra året. Prognosen för i år är att energisektorns andel av industriinvesteringarna kommer att öka till 40 procent (SCB).

Energiförbrukningsökningen beror på befolkningsutvecklingen i världen. År 2050 kommer befolkningen att uppgå till någonstans mellan 9 och 10 miljarder människor. Människor som givetvis kommer att kräva sin beskärda del av jordens tillgångar och välbefinnande. Frågan är då vilka energislag vi ska satsa på. I en opinionsundersökning gjord av Demoskop i år har man frågat 1 000 svenskar just detta. Svaret blev att 73 procent vill satsa på förnybar energi eller energieffektivisering. Endast 20 procent vill satsa på ny kärnkraft.

Dessutom visar det sig att satsningar på miljövänlig teknik är lönsamma. Enligt SIRP (Sustainable Investment Research Platform 2011) är tillväxten av antalet anställda i cleantech-företagen under de senaste fyra åren 18 procent, medan ej-cleantech endast ökar med 10 procent.

Vänsterpartiet vill att investeringar i det svenska energisystemet ska bidra till att underlätta miljö- och klimatomställningen i Sverige. Mot den bakgrunden är en fortsatt satsning på förnybar elproduktion nödvändig för att nå målet: ett ekologiskt hållbart samhälle.

Dessutom finns det ett engagemang. Många människor och företag tar ett stort ansvar i sin vardag. Men den borgerliga regeringens saktfärdighet gör att utvecklingen går för långsamt. Det leder till en fortsatt hög miljö- och klimatpåverkan – men också till missade chanser till ekonomisk utveckling och nya jobb.

Vänsterpartiet menar att Sverige ska vara ett land som tar ansvar för kommande generationer. Vi har kunskaperna inom en rad områden, vi har tekniken, och vi vet att det är dyrare att inte göra något än att göra något. Räkningen ska betalas och frågan är av vem? Klimatförändringen är ett faktum som drabbar alla.

Vänsterpartiets förslag innebär en bred satsning inom en rad utgiftsområden för att möta klimatutmaningen och en utveckling av svensk industri- och tjänsteproduktion. Genom våra förslag inom energieffektivisering och utveckling av förnybara energikällor tar vi ansvar för framtiden.

4 Kärnkraften – inget alternativ

Utvecklingen av kärnkraften pågår för fullt. Två av världens stora industrinationer – Tyskland och Japan – har beslutat om en utveckling.

Fel! Okänt namn på

Det är fullständigt logiska beslut. Kärnkraften är dyr och blir allt dyrare. Borgerliga ekonomer – som Citigroup och tidskriften The Economist – sågar kärnkraften ekonomiskt. Säkerhetsfrågorna poppar med jämna mellanrum upp med ett isande exempel från Fukushima i Japan. Avfallsfrågorna sliter forskarna fortfarande med. Frågeställningarna blir allt bisarrare, t.ex. frågan om hur man ska meddela framtida generationer att det kärnkraftsavfall som ligger nedgrävt är livsfarligt. Samtidigt har Sverige ett elöverskott som kommer att växa ju mer förnybar energi som kommer in i systemet. I Sverige verkar det som om delar av regeringen och basindustrin inget lärt. Vattenfall har öppnat upp för en utredning om nya kärnkraftverk. Det är ett stickspår som kommer att hämma Vattenfalls satsning på alternativen för år framåt. Kärnkraften har nått vägs ände och Vänsterpartiet föreslår att en reaktor läggs ner under denna mandatperiod. Vi föreslår Oskarshamn 1 med tanke på ålder, säkerhet och prestanda. Vi anser också att det bör förberedas för en nedläggning av en andra reaktor, förslagsvis Ringhals 1. Vi anser också att regeringen måste återkomma med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna. Det bör riksdagen begära.

5 Det förnybara är ett av alternativen

Energieffektiviseringen tas upp i våra motioner om bostäder och industri och energieffektivisering 2012/13:N294 och 2012/13:C400. Solenergin tas upp i särskild motion, 2012/13:N387.

5.1 Vindkraften

Det välrenommerade industriforskningsinstitutet Fraunhofer i Tyskland visar i en forskningsrapport att vindkraftsel producerad på land redan om fem år kommer att kosta lika mycket att producera som en mix av kol och kärnkraft. Vindkraft är den energikälla som ökar mest i världen och utvecklingen i Sverige visar på samma trend, från 2,5 TWh 2009 till nästan 8 TWh el från vindkraftverken i år. Sedan 2006 är det en sexdubbling. Prognoserna till 2014 är att trenden håller i sig. Svensk Vindenergi gör bedömningen att med nuvarande takt kommer vi att nå målet 11 TWh redan 2014, vilket innebär att vi bör höja ambitionsnivån i elcertifikatssystemet för att kunna ta tillvara den potential som en fortsatt utbyggnad av vindkraft skulle innebära. Konsultföretaget WSP visar att vindkraftsproduktionen kan öka till 26 TWh 2020. Prognosen baseras på 27 olika företags planer.

Mot den bakgrunden föreslår vi att elcertifikatssystemet höjs till 30 TWh för att främja utbyggnaden av förnybara energikällor till 2020. Målet är 100 procent förnybart till 2040 med en kontrollstation 2030. Det här är den enskilt viktigaste förändringen för att kunna fortsätta utbyggnaden. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.1.1 Havsbaserad vindkraft

Den havsbaserade vindkraften ligger fortfarande i bakvattnet i förhållande till den på land. Samtidigt visar beräkningar att den havsbaserade vindkraften relativt sett genererar fler arbetstillfällen i Sverige. Ett landbaserat verk har ungefär 80 procent av sitt värde i tillverkningen, de havsbaserade endast 35 procent. Den övriga delen av värdet tillkommer i byggandet av fundament, service, underhåll, hamnar, båtar m.m. Programmet för teknikutveckling och marknadsintroduktion av vindkraft fastställdes i proposition 2001/02:143. Utgångspunkten var att åstadkomma ett samarbete mellan stat och näringsliv i syfte att underlätta vindkraftsetableringar vars lönsamhet till följd av bl.a. initialt höga investeringskostnader kan vara för låg för att investeringen ska genomföras. Stödprogrammet har förlängts. Energimyndigheten har analyserat stödet och kommit fram till att det bidragit med goda erfarenheter och driver marknaden framåt med en mer kostnadseffektiv och hållbar utbyggnad av nya projekt i Sverige. Den borgerliga regeringen har dock tvärtemot denna analys avslutat programmet med sista år 2012. Vänsterpartiet vill däremot främja pilotstöd, forskning och utveckling samt marknadsintroduktion av vindkraft till havs. Vad som ovan anförs om stöd till havsbaserad vindkraft bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet avsätter 255 miljoner kronor 2013–2015 i motion 2012/13:N386 utgiftsområde 21 för att främja pilotstöd, forskning och utveckling samt marknadsintroduktion av vindkraft till havs. Vad gäller forskningen berör den frågor kring solet m.m., men vi återkommer närmare till det i samband med energiforskningspropositionen.

5.1.2 Branschprogram

Vänsterpartiet anser att det bör skapas ett branschprogram för vindkraftssektorn där företag, fack, kommuner och statliga myndigheter får en gemensam plattform i utformandet av framtidens vindpolitik. De branschprogram som fanns under den förra regeringen gjorde mycket nytta. De var dock riktade mot väletablerade branscher. Försök med ett branschprogram i en nyligen etablerad bransch skulle ge värdefull erfarenhet som även skulle kunna användas i andra nyetablerade branscher. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vi avsätter 30 miljoner kronor under tre år till ett vindkraftsbranschprogram. Se motion 2012/13:N386 utgiftsområde 21.

5.1.3 Vindkraftskooperativens skatteproblem

Utvecklingen för vindkraftskooperativen har hejdats av införandet av en uttagsskatt på mellanskillnaden mellan elpriset på börsen Nordpool och det pris andelsägarna betalar på elleveranser från kooperativen. Den nuvarande modellen för uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ är inte bara ologisk och orättvis, utan också skadlig för vindkraftsutbyggnaden. Vindkraftskooperativen ska uttagsbeskattas med utgångspunkt från sina verkliga kostnader. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

5.1.4 Andra skatteproblem inom vindkraftsområdet

Skatteverket har genom en egen tolkning av ellagen kraftigt reducerat energiskattebefrielsen för kommuner och företag som äger och producerar vindkraftsel för egen förbrukning. Skatteverket har också genom ett ställningstagande angående momsregler gjort det väsentligt mer komplicerat och dyrare att sälja vindkraftverk till kommuner och företag. Det är uppenbart att svenska myndigheter har överraskats av styrkan och hastigheten i utbyggnaden av den förnybara energin. Nu är det vindkraften som Skatteverket ägnat sig åt, men vi kan vara övertygade om att snart är det solen som kommer att hamna i sökarljuset från myndigheter som Skatteverket och Boverket. Vi föreslår att en utredning specifikt tar upp alla de frågor som kommer upp i samband med utbyggnaden av den förnybara energin för att det inte ska vara myndigheter utan de miljömässiga, ekonomiska och politiska faktorerna som styr. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.1.5 Nettodebitering

Sverige har inte något system med nettodebitering. Frågan har utretts två gånger och det har konstaterats att det går att införa. Regeringen har inte infört något sådant system utan utreder nu frågan för tredje gången. Utredningen ska vara klar i juni 2013. Vänsterpartiet föreslår att nettodebitering med halvårsvis avräkning införs för småskaliga anläggningar av förnybar energi. Denna fråga belyses utförligare i motion 2012/13:N387.

5.1.6 Kommunalt veto

Kommunerna har idag vetorätt mot vindkraft. En kommun som är negativt inställd till vindkraft kan helt enkelt låta bli att ta upp ärendet och därmed blir det de facto ett förbud mot vindkraft helt utan motivering. Självklart ska kommunerna ha ett stort inflytande över vad som sker inom deras områden. Vetorätten står också i skarp kontrast till att kommunerna inte har samma veto mot utvinning av fossil och klimatpåverkande energi, som t.ex. olja och gas. Formerna för kommunernas inflytande på vindkraftssidan måste förändras och kravet på tillstyrkande bör tas bort. Naturligtvis ska kommunernas åsikt väga tungt men i ett läge där Sverige på energiområdet ska gå från fossil- och kärnkraftsenergi till förnybart och lägre energianvändning är ett kommunalt veto orimligt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.1.7 Bygdepeng

På vattenkraftssidan finns en bygdepeng som utgår till vattenkraftskommuner och som använts till upprustning av lokaler m.m. På vindkraftssidan har en bygdepeng uppstått som ett krav från olika kommuner men utan lagreglering. Vänsterpartiet föreslår att bygdepengen för vindkraft lagregleras för att inte de bäst förhandlande kommunerna ska få de högsta ersättningarna. Detta skulle göra det svårare för oseriösa aktörer att verka och öppnar inte för diskussion om otillbörlig påverkan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.1.8 Flaskhalsar i näten

I takt med att vindkraften ökar uppstår flaskhalsar och vissa tekniska problem i överföringen av elen till konsumenterna genom elnäten. Särskilt bekymmersamt blir det för den vindkraftsel som om några år kommer att stå klar för produktion i norra Sverige. För att inte denna gröna el ska bli kvar i norr enbart måste nätkapaciteten byggas ut. Då kan elen också överföras till södra Sverige där elförbrukningen är större. Svenska Kraftnät måste därför utveckla sina handlingsplaner för elnäten. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5.1.9 Tillståndsgivningen

Tillståndsgivningen för nätkoncessioner måste också snabbas upp. Energimyndigheten vill se ett borttagande av den s.k. tröskeeffekten. Den innebär att den förste som vill ansluta sig till ett nät utan ledig kapacitet tvingas ta hela kostnaden för nätutbyggnaden inklusive tillkommande kapacitet som producenten inte själv kan utnyttja. De producenter som därefter ansluter sig till nätet kan ta denna lediga kapacitet i anspråk utan kostnad. Vi föreslår att nätanslutningsreglerna ändras så att tröskeeffekten tas bort. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Enligt en nyligen utkommen rapport från Energimyndigheten tar det i genomsnitt 139 veckor att få tillstånd enligt miljöbalken för att etablera en anläggning som producerar förnybar el. Om beslutet överklagas tar det ytterligare 35 veckor innan ärendet är avgjort. En fjärdedel av ärendena överklagas. Ledtiderna har ökat med 40 procent under perioden 2007–2010. Energimyndigheten bedömer att det inte bör ta mer än i snitt 26 veckor från ansökan till beslut. Tillståndsgivningen måste snabbas upp. Regeringen har nu anslagit mer medel till tillståndsmyndigheterna för personalförstärkning för att detta ska uppnås. Om detta inte skulle vara tillfyllest är vi beredda att återkomma i frågan.

6 Stöd till biogasproduktion

En metangasreducering är nog så viktig klimatmässigt. Gödsel är en stor producent av metangas. Biogas kan utvinnas ur gödsel samtidigt som metangasen minskas. Först och främst är det bönder som biogasproducerar från gödsel på sina gårdar. Tveksamheten har varit stor vad gäller att investera i en biogasproduktionsanläggning trots investeringsstöd. Energimyndigheten föreslog i sin biogasstrategi att regeringen skulle införa ett metanreduceringsstöd på 20 öre/kWh. Enligt bedömningen skulle det fördubbla biogasproduktionen. Vi föreslår att ett sådant stöd införs med 20 öre/kWh. Enligt Energimyndighetens bedömning utgående från Jordbruksverkets rapport från 2008:8 *Utformning av stöd till biogas inom landsbygdsprogrammet* bör det avsättas 75 miljoner kronor årligen i perioden 2014–2016 i nästa landsbygdsprogram. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 25 september 2012

Kent Persson (V)

Jens Holm (V)

Siv Holma (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)